

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeccskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Heitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeccskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybeccskerek, 1902.

XXXI. évfolyam. 208. szám.

Péntek, szeptember 12.

Törvény a kivándorlásról.

Nagybeccskerek, szeptember 12.

(—s.) Az új országgyűlést megnyitó trónbeszéd egyik érdekes kijelentése volt az, hogy a be- és kivándorlás szabályozása már nem tűr halasztást.

Örömmel vettük akkor tudomásul ebből a kijelentésből, hogy a kormány komolyan szándékozik foglalkozni a kivándorlás kérdésével, ami eddig teljesen el volt hanyagolva s legfeljebb holmi szolgabírói és csendőri beavatkozások által kezeltetett.

Hogy a kivándorlási mozgalmat rendőri intézkedésekkel megszüntetni, visszaterelni képtelenség, azt ma már mindenki belátja, nekünk is tehát azt kell cselekednünk, a mit a többi európai államok cselekszenek a kivándorlással szemben, hogy t. i. maga az állam veszi át az áramlatnak szabályozását, szűkebb mederbe terelését és rányomja hatalmának bélyegét. Azokból az érdekes kijelentésekből, melyeket Sélley miniszteri tanácsos ur a belügyminiszter képviselőjében a gazdakongresszus kivándorlási szakosztályának ülésén tett, megtudtuk, hogy a kormány javaslata ilyen szellemben már készen van és legközelebb a törvényhozás elé is kerül.

A törvénytervezet két főelve az, hogy egyrészt megóvja a kivándorlót a csábító ügynököktől és a szállító vállalatok kiszípolozásától, másrészt pedig támogatván őt a külföldön is, megőrizze a haza számára s megkönnyítse neki a visszateérés lehetőségét.

A magyar államnak erről annál is inkább kell gondoskodnia, a maga állami hatalmát annál inkább kell a kivándorlottak körében is gyakorolnia, mivel a mi kivándorlottjainkat már készen várja Ameri-

kában a panruss panszláv propaganda, a melynek ott korlátlanul ki vannak szolgáltatva tőnjaink és ruténjaink, kik aztán mint veszedelmes agitátorok és tovább terjesztői a panszláv eszméknek, kerülnek vissza hozzánk.

Az, hogy az utolsó 6—8 évben még a dákoromán kérdést is tulszárnyalja nemzetiségi veszedelmek között a panszláv kérdés, nagyrészt annak az erős és szabad agitációnak köszönhetjük, amely a tengeren túl folyik ellenünk több száz-ezernyi állampolgáraink között

Ennek illusztrálására elég visszaemlékeznünk az „Ustov-Obcsesztva“ (kölsősön segítő-egyesület) amerikai egylet üzemre, amelyet tavaly ilyenkor lepleztek le Sárosmegyében, hol ezerkétszázal több tagja van s mely rendszeres aknamunkát folytat a nagy orosz politika érdekében s az ortodox vallásra való áttérés jegyében.

Egy egész amerikai bandát ugrasztottak akkor szét, csupa Amerikát megjárt tótót és rutént, a kik itth n terjesztették azokat a veszedelmes eszméket, amelyeket ott kint szívtak magukba.

Nagyon ideje tehát már a nemzetiségi kérdés szempontjából is, hogy az állam kezébe vegye a kivándorlás szabályozásának kérdését.

A kivándorlás okai oly súlyos gazdasági bajokban gyökereznek, melyeknek megszüntetése nem áll hatalmában ezidő szerint senkinek, nem lehet tehát megakadályozni magát a kivándorlást, ámde helyes intézkedésekkel elérhetjük azt, hogy önző csábítások ne fokozzák az amugy is erős áramlatot és hogy az állam a saját és a kivándorlók érdekében is kezében tartsa annak vezetését és ellenőrzését. Sélley

miniszteri tanácsos ur ismertetéséből tudjuk, hogy a belügyminiszter törvénytervezete úgy van megszerkesztve, hogy úgy emez elveknél, mint a gyakorlati életnek teljesen megfeleljen.

A pénzügyminiszter a pornográfia ellen.

A m. kir. pénzügyminiszter a következő körrendeletet intézte valamennyi pénzügyigazgatóságához s így a nagybeccskerei pénzügyigazgatóságához is: 1802/P. M. sz. A m. kir. belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök urtól vett értesülés szerint Budapesten B. Virág Géza kiadásában és szerkesztésében „Kis Élelap“ cím alatt képes heti újság jelenik meg, mely Biró Miksa tulajdona és mely képeiben és közleményeiben a legszemérmertlenebb erkölctelenség terjesztője. Azonkívül felettébb erkölctelen irányzatú és szemérmetsértő képeket közöl a különösen elterjedt „Magyar Figaró“ című újság. Ezeknek a lapoknak szemérmert sértő képei a legtöbb dohánytőzsde kirakataiban látható. Az ilyen szemérmert sértő és az erkölctelenséget terjesztő képes ábrázolatoknak a kirakatokban közszemlére való kitétele a szemérmert sértő képes levelező-lapoknak forgalomba hozatalával teljesen ugyanazonos természetű. Miután pedig folyó évi március hó 17-én 261/P. M. sz. alatt kelt körrendelettel a dohányárusokat az ilyen erkölctelen képes levelező-lapok kiállításától, árulásától avagy terjesztésétől a tőzsde jog elvesztésének terhe alatt tiltottam, ezuttal az idézett körrendeletnek hatályát az ilyen erkölctelen képes ábrázolatokat közlő újságoknak és így a „Kis Élelap“ és a „Magyar Figaró“-nak dohánytőzsdek kirakataiban való elhelyezésére is kiterjesztem. Miről a m. kir. pénzügyigazgatóságokat további eljárás végett értesitem. Budapesten, 1902. évi augusztus hó 16-án. A miniszter megbízásából: Ivády s. k., miniszteri tanácsos.

A „TORONTÁL“ tárcája.

Üzenet a legény után.

Nem amolyan szemenszedett legények a borzaváriak. Egy kicsit véznák, egy kicsit satnyák, nem tudja őket kihízlalni az egészséges bakonyi levegő sem. Más vidéken mutatóba való szép szál emberek ugarolnak, itt törpe fajzat ballag nagy szomorúan az ösztöke után.

Vékonyan is ereszt itt a termés, azt is hamar fölülük; porció fizetésre alig jut valamicske, miből azután önként következik, hogy Borzavárott mindéig jócskán akadót dolga a végrehajtónak, kinek a mestersége — köztünk essék a szó — csunya mesterség és nem igen akaródzik bevenni azt a magyar ember természete.

De mint a bokrok között találunk néha sudárba szökkenő fát is, elvéve ebben a hepe-puhás faluban is akad katonai mérték alá való anyag. Olyan, aki megbirkózik testet aszaló meleggel, fogat vacogtató hideggel s ha kell és ha van miből, iszik egész a padhajlásig.

Az ilyenre aztán büszkék a falubeliek s nem engedik, hogy rossz szó érje.

Nagy esemény volt az, mikor Balta Jóska pántlikás kalappal jött haza a városból, a sorozó bizottság elől. Végig is kurjantgatta az egész utcát, — hagyták; egyenesre verte a „felékény“ botos görbe hátát, — e miatt se akasztottak keresetet a nyakába. Mert a Balta Jóska után már minden szabad, — ő a király embere, aki ha berukkol az ármádiába, száz szobás kaszárnya ablakából sóhajt el haza, Borzavár felé, ha ugyan elsőhajt.

Mert ha már katonának vedlik át a legény, kisebb gondja is nagyobb annál, hogy ott pihentesse meg gondolatának fehér galambját a falusi templom pléhfödélű tornyán... Csak az érzékenyebb szívűek cselekszik meg ezt, az

olyan fajta leányos természetűek, kiknek mindig sirhatnukuk van.

Balta Jóska nem ebből az anyagból gyurta össze a teremőt. Volt is neki mit aprítania a tejbe, mert ha a Gergő bátyja, aki magtalan, meghalt, hát az egész birtok rája hámozik.

Ennek tudatában hát Balta Jóska szívét ha valami keserűség hervasztja, bepöngő nagykorosmába, leül a keresztlábu asztal mellé, erős, csontos öklével odasulykol az asztal közepére s csak annyit mond a koresmárosnak:

— Iszok!

Az ital aztán rózsás kedvbe ringatja, mint hogy minden jótermészetű embert rózsás kedvbe ringat az ital.

Az élet utjait ekként némi könnyebbséggel lehet megjárni s duplán jól esik a tudat, hogy az otthonvalósiaknak még élénk emlékezetében van az ember; — mint, tesszem, Balta Jóska is.

A röjtöki uraságtól jöttek a borzavári birkanyíró asszonyok és leányok.

Jó kereset a birkanyírás ugy nyárelején. Hét krajcárt fizetnek egy birka gyapjának a lehántásáért; aztán szaporán lehet banni az ollóval, ha van valamelyes kis fürgeség a testben!

Nagy csapatban vörödtek össze az asszonyok és leányok.

Akadót köztük hatvan esztendő, összetöppördött anyóka, — egy a harmincas felé hajló tüzkő természetű menyecske, meg amolyan tizenhat tavaszt látott almavirágképző leányzó.

Rossz kedvűek voltak, mert még nem fölötököztek. Hanem ahogy megvágta a karaj kenyeret, meg az érett turót, menten megoldódott a nyelvük. A fiatalabbja itt-ott pedzette a nótaszót s az énekükkel később majd fölvetették a vasuti kupétát. De mindig csak egy nótaszöveg motoszkált a fejükben. Körülbelül ez lehetett:

Gyöngye a nád, lehajlik a földre,
Sir egy kis lány, elhalik messzire;
Elhalik az öreg kaszárnyába,
Megláthatlak rózsám nemsokára.

A „Hivatalos Melléklet“ nélkül.

A „Branik“ a szerbekhez. Az újvidéki „Branik“ lapjának élen felhívást intéz a szerbekhez, amelynek józan, békülékeny hangja általános feltűnést kelt. A többek között a következőket mondja:

Testvérek, szerbek! A háromgy királyságban a zágrábi szerbek elleni legutóbbi horvát tüntetések következtében igen komoly idők következtek be a szerbségre nézve. Nemcsak a zágrábi szerbek, hanem a többiek is súlyosan meg vannak sértve s a szerb nép türelme nagy próbáltatásnak van kitéve. Népiünk elkeseredettsége teljesen jogosult. Ennek azonban nem szabad elementáris erupcióra vezetnie. Nem szabad a horvátokat követni s a bosszúállás terére átsapni. Az egész európai sajtó úgy is elítélte a szerbeket elkövetett hallatlan vandalizmust és ezen szegényfolt mindörökké rajta szárad a horvátokon. Különösen a likai, baniai és szeremi szerbséget figyelmeztetjük, hogy békén viselje magát s hasonló eszközökhöz ne nyuljon.

Felhívja végül a szerb papságot, tanítókat s az intelligens elemet, hogy a szerb népnél csitítólag lépjenek fel és hassanak oda, hogy minden csendben és békében legyen és maradjon.

A Kossuth-ünnep.

— Saját tudósítónktól. —

— szeptember 12.

A Lloyd-társulat és a Kossuth-ünnep.

A nagybecskereki „Lloyd“-társulat tegnap este választmányi ülést tartott, melyen elhatározta, hogy e hó 19-én a fővárosban megtartandó Kossuth-ünnep alkalmával koszorút fog helyezni Kossuth Lajosnak a Kerepesi-uti temetőben levő sírjára.

A koszoru letételével dr. Pollák Győző helybeli ügyvédet, a társulat titkárát bízta meg.

Kossuth Lajos katonáinak fényképei.

Kossuth születése száz éves évfordulóján még élő 48—49-iki katonák képeiből egy nagy kiállítást rendez az orsz. tört. ereklje-muzeum. E kiállítás látható lesz a Mátyás király kolozsvári szobrának leleplezési idején is.

A képek kiállítására a hazai előkelőbb fényképészeket kérte fel a muzeum. Nagybecskerekben Orosz Lajos és Oldal István fényképészek fogják teljesíteni a levételeket. A muzeum lapunk utján, az itteni kerületbeli honvédeket arra kéri, hogy haladéktalanul jelentkezzenek a fényképezési műteremben a maguk levétele végett. Akinek egyenruhája van, vegye azt fel, akinek nincs, az polgári sötét ruhában jelentkezzenek.

A muzeum Kossuth Lajos születése száz éves évfordulójának maradandó emléket akar a ma még élő katonák arcképeiből állítani. A képeket a honvédek Pantheonában helyezik el. A képekhez életrajzi adatokat is kell beadni. Erre kérdő-ívek vannak letéve a fényképészeknél.

Alig-alig libbent a szellő. A futórozsák, melyek édes szeretettel ölelgették a kis kőházikókat, szinte megperzselődten hajtották fejcsékeit valamelyes árnyékosabb oldalra.

Egy-egy bakterfúcska tünt föl az ut mentén, lépten-nyomon. Csak amugy egy ingben szaladgáltak, lábcskáikat cseppet sem féltve a kavicsos talajtól. De mindegyiknek a fejében ott volt az édesapja viseltes sikkája; kezükből a piros zászló sem hiányzott.

Tikkasztott a hőség a kocsai belsejében. Szinte sóvárgó gyönyörrel nézte a szem a szeszélyesen kanyargó hegyi patakot, minek üdítő vizében megmártották magukat a lilaszínű harangvirágok. A gyepek önyegét itt-ott egy-egy elfelejtett eperszem is tarkázta. Nagyon elbujt a levelek mögé, nem akadhattak rá a gyerekek.

Az asszonyok már cihelődni kezdtek; szedték, vették a motyóikat, — az álmosabbja néhánha ásitott is közbe.

A konduktor nagy büszkén járt a kocsiában, csapkodta az ajtókat, hogy csak úgy megrezzennek belé az ablaküvegek.

Az almavirágzsinű arcú leány befejezve a gyónást, még csak annyit tett hozzá:

— A Delics Maresa izeni, megmondja neki, — el ne felejtse!

Aztán kilebbent a kocsiából, még mindig emlegetve, a gyöngé nádat, mely lehajlik a földre, meg a kis lányt, akinek a sírása elhallatszik messzire.

Mind kiszálltak, csak a karbunkulus szemü menyecske maradt utójára. Hozzám fordult s olyan nagy hangon, hogy a többi is meghallja, így szólt:

— Csak annyit mondjon meg a Jósának, hogy tisztelteti a Kuti Ferencné is.

Ezt az is szót nagyon erősen megnyomta s a karbunkulus szemével ránézett az almavirágképu takaros kis leányzóra haragosan, gyilkolóan...

Toth Dezső.

és a honvédegyleteknél: csak a feleletet kell leírni vagy lediktálni. A szegényebb sorsu honvédek levétele teljesen díjtalan.

Mokrin.

Mokrin község magyarsága is megmozdult, hogy lerója kegyeletét nagy nemzeti apostolunk emlékezte előtt.

Mokrin hazafias közönsége folyó hó 21-én, azaz vasárnap este Kossuth Lajos születésnapjának századik évfordulója alkalmából nagy bankettet rendez, melyet táncmulatság fog követni. A többi idevonatkozó részlet csak most képezi a rendezőség megbeszélése tárgyát.

H I R E K.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 10 óráig kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 7 óráig az urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délig gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad. Zuhanyfürdő egész nap.

Szeptember 14. Torontálvármegye tüzoltó szövetségének igazgató-választmányi ülése d. e. 10 óraker az önk. tüzoltó-testület örházában.
15. Torontálvármegye közg. bizottságának ülése.
15. Városi közgyűlés d. u. 3 óraker a város-házban.

— **Áthelyezések.** A m. kir. igazságügyminiszter Sztolics Szilárd kalocsai és Domonkos Gyula panaszai kir. törvényszéki írnokokat kölcsönösen áthelyezte.

— **A vöröskereszt Torontálban.** A vöröskereszt-egylet igazgatóságának újabb ismét számosan tettek ajánlatot kiegészítő kórházak és üdülőhelyek létesítésére és fenntartására. Ezek között van Torontálvármegyéből Alibunár község, melynek lakosai kötelezettséget vállaltak arra, hogy 32 lábbadozó katonát fognak személyenként és naponként 1 kor. 60 fillér általánosszegért teljes ellátásban és ápolásban részesíteni. A lábadozókat a vasuti állomásról a község díjtalanul szállítandja be. Kezelő orvos a községi orvos. A nagyszentmiklósi főkegyelet tagjainak létszáma ismét öröndetesen növekedett. A nagyszentmiklósi vöröskereszt főkegyelet érdemes elnöke: Schreyer szül. Rittich Klementina új taggyűjtést indított meg és személyesen 52 évdijs rendes tagot szerzett. Schreyerné soha nem szünő lelkesedéssel és a legszebb sikerrel már két évtizeden át szolgálja az emberbaráti ügyet, miért is a vöröskereszt központi igazgatósága ezen újabb alkalmat felhasználva, hozzá elismerő iratot intézett, melyben méltatva kiváló érdemeit, eredményteljes ténykedéséért öszinte meleg köszönetét fejezte ki. A főkegyeletnek van 202 tagja és 3167 korona 94 fillér vagyona.

— **Elmaradt bérmaut.** Az őszi bérmálás a csanádi egyházmegyében az idén elmaradt. Ennek oka Desefffy Sándor megyés püspök betegsége és Németh József fölsz. püspök gyengélkedése, a kit a pünkösdi bérmaut annyira megviselt, hogy a jövőre le kell mondania ilyen szeszas bérmautakról. E hírrel kapcsolatban egyházi körökben tudni vélik, hogy egy új fölsz. püspök kinevezése áll közönbön, melyre a csanádi egyházmegye egyik fiatal kanonokja volna kiszemelve. Ez a fiatal kanonok Wittenberger Antal, ki nemrégiben még csak püspöki titkár volt.

— **Halálozás.** Mint részvétellel értesülünk, Versecen tegnap meghalt a város egyik köztisztviselőben álló polgára Piekarszky Ferenc. Halálát özvegyén kívül négy gyermeke siratja. Az elhunytban dr. Brájer Lajosné született Schlemmer Stefánia, lapunk felelős szerkesztőjének neje, nagybátyját gyászolja.

— **A verseci kiállítás berekesztése.** Versecről jelentik lapunknak, hogy a verseci ipar-és mezőgazdasági kiállítás még csak öt napig marad nyitva, a mennyiben e hó 16-án berekesztik.

— **Tisztújítás Újvidéken.** Újvidékről írják: Tegnap volt itt a város tisztújító közgyűlése, a melyen nagy többséggel Szalay Lajos ügyvédet választották meg Újvidék városa polgármesterévé. A választás eredménye óriási lelkesedést keltett a szabadelvű magyarság körében, mert ezt a magyarság fényes diadalának tekintik. Ez a diadal jórészt Péter főispánnak köszönhető. Újvidéken eddig még sohasem volt magyar polgármester. Péter főispán lelkes beszéddel üdvözölte az új polgármestert és buzdította őt jövőnd hivatásában. Szalay Lajos köszönetet mondott az iránta megnyilvánult bizalomért és ígéretet tett, hogy a város érdekeit mindenkor szolgálja s mindenk felett és mindenben az igazságot fogja gyakorolni. Nem fogja tekinteni, milyen felekezeti, milyen nyelvű az, aki hozzá fordul, készséggel segít rajta, ha a város érdekében elhangzása után percekig tartó éljenzésben és tapsban törtek ki a szabadelvűek. Csak nagyokára állott helyre a csend és ekkor megválasz-

tották a többi tisztviselőket is és pedig alpolgármesterré Sztratirovits Lászlót, főjegyzővé Profuma Bélát, ügyésszé Balla Aladárt, tanácsnökká Martinkovitsot, Forstert és Jójártot, aljegyzővé Tapavicát, pénztárossá Schnellit, közgyámmá Kungelt, alkapitányvá Vesseyt, fogalmazóvá Stefanovitsot és ellenőrré Paitsot.

— **Huszezer zarándok Radnán.** Szinte mesebe illő volt az a kép, mely vasárnap és hétfőn a Kisasszony-napi bucsu alkalmával M.-Radna utcáit kiszinezte. A népviselet százfélesége, a különféle nyelvű ájtatosan hangzó vallásos énekek csodálatos zsongása s az utcákat ellepő bucsusok kavargó tömege valami leirhatatlan hatással volt a szemlélőre. A nagybecskereki bucsusok az idén nagy számban voltak Mária-Radnán, de rengeteg sok nép jött a többi alföldi városokból és falvakból és általában az idei Kisasszony-napi bucsu, a tavalyihoz hasonlítva, túllátogatott volt. Az összes ott megfordultak száma 20.000-re tehető. Most még a Szent-Kereszt fölmagasztalása ünnepi bucsu van hátra, szeptember 14-én, melyre előreláthatólag szintén ilyen tömegesen mennek a zarándoklók Mária-Radnára.

— **Eljegyzés.** Szauer Mátyás grabáci tanító eljegyezte Buding Erzsé Kisasszonyt, ottani övönőt.

— **Szerb műkedvelői előadás.** A nagyikindai kereskedő és iparos ifjak folyó hó 14-én, azaz vasárnap este a „Nemzeti szálló“ színháztermében táncmulatsággal egybekötött műkedvelői előadást rendeznek, mely alkalommal „A két örmester vagy a barátság eszményképe“ című vígjáték kerül előadásra. Jellemző és öröndetes esemény, hogy a rendezőség a nagyikindai polgári dalegylet nemesak, hogy az előadásra külön meghívta, hanem egyuttal 8 ülő és 12 állóhelyet is bocsajtott teljesen ingyen rendelkezésére, amit a dalegylet legközelebbi estélye alkalmával hasonlóval fog viszonzni. Bármely jelentéktelennek lássék ez a kölesönös udvariasság. — írja a Torontáli Hírlap — mi benne egy lépést a nemzetiségi viszonyaink javítására törekvő barátkozásnak szereljük látni. Mondanunk sem kell, hogy a magyarság mindenkor késő örömmel fogadta el a feléje nyujtott békejobbot szerb testvéreiről.

— **A szerbek bosszúja.** Borzalmas vérengzés volt, mint a „Torontáli Hírlap“ írja a mult szombatban estefelé Novoszelel községben, melynek szerb lakossága vasvillákkal és dorongokkal felfegyverkezve, megtámadott egy munkás-csapatot, amely horvátokból állott. A véres eset a következőleg történt: Szombaton délután egy 15 főből álló munkás-csapat érkezett a faluba; horvátországi betonmunkások voltak és este tovább akartak utazni hazájukba. A községbe érve, betértek egy kocsmába, hogy ott várják be az indulási időt. Alig egy óra mulva több szerb paraszt jött a kocsmába, akik külön asztalhoz ülve, szerb nyelven tárgyalták a lefolyt horvátországi eseményeket és a horvátokat szidalmazták. A horvátok a kik a szerbek kifakadásait végighallgatták, sejtve a veszedelmet, amelybe jutottak, kifizették a borukat és távozni akartak. Amint az utcára kiléptek, nagy néptömeg állotta utjukat vasvillákkal és dorongokkal. Hangosan kiabáltak, hogy agyon kell ütni a horvátokat. A megrémült horvátok erre vissza akartak menekülni a kocsmába, de a bent volt szerbek ekkor már elállották az utjokat és az ajtót becsukták előttük. A megvadult nép errerátámadt a kis csapatra, amely védelmére kést rántott s ezzel iparkodott utat törni magának. Sikerült néhánynak véres fejfel emenekülni, de Brardics Antal, Vrbánovics György és Öszto vics Milán horvát munkásokat teljesen leverték s a felcöszült tömeg még akkor is ütötte őket, amikor már a földön heverték. Az előjáróság közbéjöttével sikerült a tömeget nagynehezen szétoszlatni. A három súlyosan sérült embert bevitték a község házára, ahol később magukhoz tértek, de sérülésük oly súlyos, hogy életbenmaradásuk teljesen ki van zárva. A csendőrséget még az éjjel értesítették, mely másnap reggel táviratilag jelentette az esetet az ügyésszégnek a vizsgálat megéjtése végett. A csendőrség eddig 14 embert tartóztatott le.

— **Leányrablás.** Perlaszon történt ez a nem éppen mindennapi eset, melynek Zsebelyán Agnes volt a főhősnője. A leányra már régóta fájt a foga Nikolajev Emil és Flóriánának, de hasztalan, a leány ugylátszik tudni sem akart arról, mily érzelmeiket táplál e két legény iránta. A legényeket bosszantotta az, hogy a leány rájuk sem hederit s titokban összeesküdtek, hogy bármily uton is, de a leány az övék lesz. Augusztus 31-én történt az eset, melyről perlaszi tudósítónk értesít. Ugy három óra lehetett délután, midőn a leány az utcán állva megpillantotta a két legényt, kik kocsival jöttek arrafelé. A két legény szintén észrevette az utcán álldogáló leányt s mire a kocsival a leányék háza elé értek, leszálltak s beszédbe ereszkedtek a leánnyal. Ugy beszédközben házassági ajánlatot is tettek, amiről

a leány legény m hureoltán előrohan megakad elősiettek jónak lát leányt ter hureolás de attól kezébe ké kedett. A ir. ügyés jutalmát.

Rezső-lakt Dimalov hogy má hogy fehé ságokat leg meg is esett a férhennem pedig a kezdtek tettért ma ban nem végre je örmester Dimalovo szedte a s a tolvaj

— T ütött ki, s több gaz ság kider te az asszony dombra sz kapott egy nád lángot tetőt, de Ami a hízlékül esett

— A hogy ott a le Mutz toraki lakos erősen vitat lett. E szóva vasvillát a agyba-főbe seibe bele s a nagybe

— Ver alig suhan egy menyec lett annyira esabitgatta végre talál Páter nes fiatal legény mellen talál a csendőrs

— Cig ról írják: Maria, a háttérben az üzletbe ban a pillan női alak su vasárolni, de később kid cigány assz enek a mer eszrevette az üzletből iramodott, Béla és Ur cigányonket távozni. Nag községi iskol tolvajokat. A pedig az ut találtak meg pokról nem tartóztatta a büntető ja

— Kerg berontott szer — Szer János és a be — Nem — A m pedig — láng — Kerge

— Agv lenség törté nagykereske munkások t hordókat ere nál Hesz Az egyik h sok ügyetle nehéz hordó temette Hesz a súlyos hor súlyos sérül

a leány azonban hallani sem akart. Erre a két legény megkapta a védtelen leányzó s a kocsit felé hurcolták. A leány azonban segélyért kiáltott, mire előrohant egy Zitrics Katalin nevű asszony s megakadályozta a leány elhurcolását. A lármára elősiettek a többi szomszédok is s a legények jónak látták a közelgő vesz elöl megfutni. A leány természetesen ott kellett hagyniok, ki a hurcolás közben néhány könnyű sebet is kapott, de attól a veszélytől, hogy a brutális emberek kezébe kerüljön, mégis szerencsésen megmenekedett. A két leányrablót átadták a pancsovai bír. ügyészségnek, hol elnyerik tettüknek méltó jutalmát.

Lopás a Rezső-laktanyában. A helybeli Rezső-laktanyában lopáson értek egy katonát. Dimalov Milosnak hívják a legényt, kire kiszült, hogy már régebb idő óta üzi azt a mesterséget, hogy fehéreműveket, cipőket s más ilyfajta apróságokat lopkod el társaitól. A katonát már egyszer meg is csípték és megbüntették, de ismét visszaesett a bűnbe. A katonáknak ugyanis hol a fehéreművekből hiányzott egy-egy darab, kinek pedig a cipője tűnt el nyomtalanul. Gyanakodni kezdtek Dimalovra, mint a kitért hűbűntetett már egyszer megfenyítették, de gyanújukban nem voltak biztosak. A megkésosodottak végre jelentést tettek a dologról s Kovács Örmester rájött arra, hogy ki a tolvaj. Megleste Dimalovot s látta, midőn ez egy kályhából előszedte a lopott holmikat. Rögtön feljelentést tett s a tolvaj katoná ellen megindították az eljárást.

Tűz. Román-Ecskán a napokban tűz ütött ki, a mely Perin Jánosnak házat, buzáját s több gazdasági épületét elpusztította. A hatóság kiderítette, hogy a tűz vigyázatlanságból eredt; az asszony ugyanis a még égő paraszat a szemétdombra szokta önteni s a szél valószínűleg felkapott egy szikrát s a házfödélre vitte. A száraz nád lángot fogott s csakhamar elpusztította a tetőt, de sajnos, a mentésből szó sem lehetett. Ami a házban volt, az mind a lángok martalékaul esett.

A vita vége. Bégaszentgyörgyről jelentik, hogy ott a múlt hó 28-án véres dráma játszódott le Mutz Racila és Kuthymius Gruja nagytoráki lakosok között. E két ember valami felett erősen vitakozott, melyből később erős szóváltás lett. E szóváltásnak az lett a vége, hogy utóbbi asvillat ragadott s azzal védtelen ellenfelét agyba-főbe verte, úgy hogy az néhány nap múlva seibe belehalt. Kuthymust a csendőrök elfogták s a nagybecskereki törvényszéknek átszolgáltatták.

Véres légyott. Joó András, fiatal, még alig suhanc legény Csokán már is eszt vette egy menyecskének. Dukai Péter fiatal felesége lett annyira szerelmes bele, hogy uton-uffélen csábította a tejeles száju legénykét. A minap végre találkozott is a kukoricásban, de Dukai Péter neszt vette a dolognak, rajtuk ütött s a fiatal legényre kétszer rálőtt. A lövések egyike mellett találta. Dukait a legény apja feljelentette a csendőrségnél.

Cigányok a divatteremben. Nagykikindáról írják: A napokban délelőtt Oberdörfer Mária, a Rusz-féle házban levő divatteremnek háttérében levő szobájában tartózkodott, mikor az üzletbe egy oláh cigány állított be, ugyanabban a pillanatban észrevette, hogy az ajtón két női alak surrant ki. A cigány női kalapot kért vásárolni, de nem kapott. A vásárlás csak, mint később kiderült, ürügy akart lenni, hogy a két cigány asszony, akik loptak az üzletből, időt nyerjenek a menekülésre. A divatáruló azonban hamar észrevette a lopást, a toladó cigányt kitzskolta az üzletből, azután a menekülő cigányok után iramodott, akiknek nyomában voltak már Stassik Béla és Urbán Ernő diákok kik látták a tolvaj cigányt az üzletből a lopott női kalapokkal távozni. Nagy hajszá után a szerb-utcában, a községi iskola kapujában meghúzódva elérték a tolvajokat. A lopott öt darab drága női kalapot pedig az udvarban a bokrok között elhányva találták meg. Persze a két cigányasszony a kalapokról nem akart tudni semmit. A rendőség le tartóztatta a cigány divathölgyeket és átadta őket a büntető járásbírósnak.

Kerge ur. Kerge ur, lapunk barátja, ma ismét berontott szerkesztőségünkbe.

Szerkesztő ur, tudja-e, mi a különbség Kühn János és a becskerekiek Kossuth-kultusza közt?

— Nem tudom.

A mi Kossuth-kultuszunk angoló, Kühn János pedig — lángoló.

Kerge urat kidobtuk.

Agyonnyomta a hordó. Nagy szerencsétlenség történt Temesvárott a Kimmel J. C. bornyagykereskedő cég gyárvárosi borpincéjében. A munkások ugyanis borral telt 10—20 hektoliteres hordókat eresztettek le a pincébe, mely munkánál Hesz Péter 49 éves pincemester felügyelt. Az egyik hordó leeresztésénél a kötél a munkások ügyetlensége következtében lecsuszott s a nehéz hordó legurulva a lépcsőkön, maga alá temette Hesz Pétert. A szerencsétlen embernek a súlyos hordó betörte a mellkasát és fején is súlyos sérüléseket szenvedett. A Kimmel cég házi

orvosa, dr. Mály Antal megjelenő a helyszínen, a szerencsétlent a mentőkkel a kórházba szállította, hol néhány órai kínlás után seibe belehalt. A szerencsétlent özvegyén kívül két kis-korú árva siratja. A rendőség, annak kiderítésére, hogy ez ügyben kit terhel a felelősség, széleskörű vizsgálatot indított meg.

Halálos orvosság. Lugosról írják, hogy ott borzasztó módon mult ki egy asszony. A temesvári-utcában lakó Bücher Gáspár bogárnemester neje ugyanis lefekvés előtt lábait benzinnel bedörzsölte. Bücherné azonban nem volt elővigyázó és ezt égő gyertya mellett végezte. A gyertya lángja a légvonalból a benzinnel bedörzsölt asszony testét egyszerre lángba borította s míg segítség jött, iszonyu égési sebeket szenvedett, úgy, hogy nagy fájdalomtól gyötörve másnap meghalt. A szerencsétlen asszony tragikus esete iránt városzerte nagy részvét uralkodik.

Apróságok a pozsonyi kiállításról.

A szalmazsák.

Hatalmas szál legény pipál az állatkiállítás juhállójánál. Hosszu botjára támaszkodva, széles karimájú kalapja alól meredt szemmel tekint a leszálló est homályába. Erős vállain könnyedén oda tetett virágos himzésű vadonatú ruha csüng. De sokan is megbámulták érte. Érdekes típusa az Alföld juhászainak a legény, ki sehogya se tud oda törődni a kiállítás modern istállóhoz. Persze, jobb ott a balzsamos, illatos levegőjű pusztán, hol halk furulyaszó szavára eljő a kedvese.

Merengésből azonban megzavarják. Jön a kiállítási rendezőség kocsija, hozzák a zizegő szalmával kövéren kibélelt széles zsákok.

— Lesz jó puha fekhely, testvér — szól nevetve a szolgál, itt hozzuk a szalmazsákokat.

A juhász meg se mozdul, csak egy futó pillantást vet a süvege alól a szalmazsákra s pipáját szája szélébe szorítva, tompa hangon megszólal:

— Hát a subám mire való?

— És nem alszik a szalmazsákon.

A propeller.

A kiállítás idejére sok vendéget vár az ősi korú náo város. Százeker embernél is többre számítanak. És hogy a közlekedés gyorsabb legyen, a három propeller mellé egy negyediket is hoztak Budapestről. Az új csavargőzösre akart szállni egy csapat vidéki atyafi, de amint leérnek a hajóhídon, visszahököl valamennyi.

— Hamar szálljanak be, kiállt a propeller-kapitány — mert itt hagyom magukat.

— Már csak tessék menni, ha muszáj, mi majd keresünk más utat, mert ez nem a mi hajónk.

— Hát hová készülnek?

— A kiállításba és nem Budafokra. Hiszen olvasni csak tudunk.

Persze az új propelleren „Budafok” olvasható és ez tévesztette meg a gazdákat.

Marton Andor.

TÁVIRATOK.

A nagy hadgyakorlatok.

Budapest, szept. 12. (A „Toronto” eredeti távirata.) Sasvárról táviratozzák: A király ma reggel hét órakor a német trónörökösrel, Beck báró vezérkari főnökkel s a hadgyakorlatok fővezetőségével, a hadgyakorlatok színhelyére ment Kukló község irányában. Elindulás előtt a király üdvözölte a tegnap ideérkezett külföldi katonai attasékat, mindegyikkel kezét szorított s hosszasan elbeszélgetett. Tegnap este udvari ebéd volt, melyen a német trónörökösön s a katonai méltóságokon kívül jelen volt Kramolin Viktor Nyitrávámegye főispánja is.

Budapest, szeptember 12. (A „Toronto” eredeti távirata.) Sasvárról jelentik: Elmúlt éjjel folyton esett, ami azonban, tekintettel az utóbbi napok szárazságára, nincsen hátrányára a gyakorlatoknak. Tizedikén este foglalta el mindkét fél a hadgyakorlatok fővezetőségétől megállapított kiinduló pontokat. Tegnap, 11-kén szünnap volt, de délben már megkezdődött a hadi állapot, amely a hadgyakorlatok végéig tart. Ezért tegnap mindkét fél nyomban utnak indította a felderítő járőrökülöniményeket s a gyalogsági oldalvédeket A csapatok zöme ma korán reggel indult el. A két fél csapatai az érintkezéstől teljesen el vannak zárva, úgy mint a háboruban. A harc megszakítása hadgyakorlati napokon a hadi állapot szerint történik.

A szerb király a horvátok ellen.

Budapest, szept. 12. (A „Toronto” eredeti távirata.) Belgrádból táviratozzák, hogy Sándor szerb király környezetétől

úgy nyilatkozott, hogy a zágrabi szerbek sérelmeiért elégtételt fog kérni. A skupstina legközelebbi ülésén szintén foglalkozni fog az ügygel. (Magunk részéről nagyon valószínűleg tartjuk ezt a hírt — A szerk.)

Kiutasított pángermán szerkesztő.

Temesvár, szept. 13. (A „Toronto” eredeti távirata.) Cramer Alvin pángermán igazgatóról hirhert szerkesztőt Bandl főkapitány a városból kiutasította. A főkapitány a kiutasító határozatot nyomban végrehajotta az idevágó törvények alapján, a felelősségre való tekintet nélkül. Az intézkedés a városban általános meglepetést keltett.

Az egyiptomi alkirály Bécsben.

Budapest, szeptember 12. (A „Toronto” eredeti távirata.) Bécsből jelentik, hogy II. Abbas pasa egyiptomi alkirály tegnap este Párisból Bécsbe érkezett. Az alkirály csak rövidebb ideig marad Bécsben s azután tovább utazik Konstantinápolyba.

Határidő-üzlet.

Budapest, szept. 12. (A nagybecskereki Lloydtársulat távirata.) A mai tőzsdén a készárúk 10 fillérrel emelkedtek. Eladtak 6000 nm. becskerekai buzát (78 kilós) métermázsánként 7 frt készpénzért. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza áprilisra	6.78—6.79
„ októberre	7.06—7.07
Rózs októberre	6.00—6.01
„ áprilisra	6.20—6.21
Tengeri szeptemberre	5.50—5.55
„ májusra (1903.)	5.43—5.44
Zab (októberre)	5.43—5.44
Zab (áprilisra)	5.74—5.75

Közgazdaság.

Ingtalanok forgalma.

Nagybecskerek város területén 1902. évi szeptember hó 5-től 1902. évi szeptember hó 11-ig terjedő időszakban a következő ingatlanváltás történt:

Czrnyin Katalin hagyatékához tartozó 1293. öi. sz. házat előörökölte Czrnyin Nána.

Petri Márton és Katalin tulajdonát képező 15 hold szántót megvette Gaszmann Pál és Regina 11250 koronáért. Angyel Stéva tulajdonát képező 1412. számú házat megvette Tesin Velimir 769 koronáért.

Zsemberi Pál, Anna, Hermina és Irma tulajdonát képező 9 hold 800 négyszögöl szántóföldet megvette Tosity Misa nagybecskerekai lakos 7282 korona 22 fillérért.

Zutajits Gyurica és Pulcheria tulajdonát képező 1894. öi. sz. házat megvette Mandovits Anna 540 kor-ért. Weiterschan Péter tulajdonát képező 2 hold szántót megvette ifj. Weiterschan János és Erzsébet 1600 kor-ért.

Vorgity Kuzman és Zsófia tulajdonát képező 2735. öi. számú házat megvette Kovács József és Rozália 500 koronáért.

Daily Zsiva hagyatékához tartozó 2 hold szántó felét előörökölte kk. Daily Szvetozár.

Czevits Mátá hagyatékához tartozó 1250 négyszögöl pótkertet előörökölte kk. Nikin Lyubica és Zsiva.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztettek a Nagybecskereken, 1902. évi szeptember hó 5-én megtartott heti vásár alkalmával:

Buza 50 kilogramm	6.50 korona
kétszeres	7.—
rozsa	6.—
árpa	4.60
zab	4.75
kukorica(új)	5.50
repe	10.—
széna I.	2.80
„ II.	2.50
szalma I.	1.50
„ II.	1.—
burgonya (új) 50	3.—
marhahús I. 1 kilogr.	—96
„ II.	—88
borjú hus	1.20
disznó hus	1.04
juh hus	—80
zsír	1.40

ASZFALTOZASOKAT

a holnapi nap folyamán elvállal

özv. Guttman Jakabné.

Telefon 96. sz.

Telefon 96. sz.

753—1.1

Nemzeti lobogók

cimerrel vagy anélkül, ruddal, 6 koronától felfelé, kapható

BENCZE ANTAL és FIA

butorgyáros cégnél
Nagybecskerekén.

88-40.6

Magyar-Ittebe község előljárósága.

1989. sz. 1902.

751-1.1

Árlejtsési hirdetmény.

Magyar-Ittebe község képviselőtestületének törvényhatóságilag jóváhagyott határozata alapján a leégett községi tanítói és menedékház-vezetői lak még ezen év folyamán felépítendő lévén, az építkezési munkálatok folyó évi szeptember hó 16 án délelőtt 9 órakor Magyar-Ittebén, a község házában megtartandó nyilvános árlejtsési útján lesnek biztosítva, mihez a vállalkozók meghívhatják azzal, hogy az építkezési tervek, költségvetés és egyéb feltételek a hivatalos órákban megtekinthetők.

Az engedélyezett összeg 8794 korona, mely összeg egytural a kikiáltási árat is képezi.

Az árlejtsző köteles a kikiáltási ár 10%-át bnatpénz és biztosíték címén az árlejtsést megelőzőleg az árlejtsést vezető községi tisztviselő kezéhez készpénzben letenni

Kelt Magyar-Ittebén, 1902. évi szeptember hó 10-én.

Zsíros István,
jegyző.

Peter Márton,
bíró.

Kiadó lakás.

Az Uri- és Kórház-utca sarkán egy

külön álló ház

teljesen ujonnan átalakítva, nagy lakással, konyha, folyosó stb. elkülönített kerttel

november 1-ére kiadó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

648-x.24

Egy legalább 14 éves fiú, aki 4-5 elemi osztályt végzett, mint

tanonc

felvétetik

Ro'sa Ignác

747-3.2

fűszerkereskedőnél.

24031. sz. 1902.

M. kir. államvasutak.
Üzletvezetőség Aradon.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége nyilvános versenyt hirdet Arad állomás új fűtőházi telepén létesítendő emeletes iroda és lakóépület, továbbá emeletes laktanya és földszintes szertárépület építő munkáinak végrehajtására.

A tervek és költségvetések a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek Aradon a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének pályafentartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők, az ajánlati nyomtatványok ugyanezen hivatalnál 3 korona lefizetése ellenében megszerezhetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1902. évi szeptember hó 16-án déli 12 óráig nyújtandók be alulírott üzletvezetőség titkárságánál (Arad-Csanádi palota I. emelet.)

Az ajánlatok egy korona, az ajánlat mellékletei ivenkint 30 fill. bélyeggel ellátva és lepecsételve a következő felirattal nyújtandók be: Ajánlat „Arad állomás fűtőházi telepén létesítendő magas építmények építési munkáira.”

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon vagyis 1902. évi szeptember hó 15-én déli 12 óráig 6000, azaz hatezer korona bnatpénz teendő le a m. kir. államvasutak aradi gyűjtőpénztárában (Arad-Csanádi palota földszint) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban.

A bnatpénzről szóló letétjegy az ajánlat-hoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíthatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek, készpénzben letett bnatpénz után kamat nem követelhető.

Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául; posta útján beküldött ajánlatok és bnatpénzek térti verénynevel adandók fel.

Aradon, 1902. augusztus hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

127.717/902. A. I. sz.

M. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére a jövő 1903. évben, illetőleg 1905. év végéig különféle terpentin-olajokból felmerülő szükségletének szállítását biztosítani kívánván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A kiírt tárgyat képező egyes cikkeket előtűntető jegyzék, mely egyszersmind ajánlati mintánál szolgál, valamint a szállításokra vonatkozó részletes módozatok, valamint hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magy. kir. államvasutak igazgatósága anyag és leltárbeszerzési (A. III.) szakosztályánál (Budapest, Andrassy-ut 73. sz. II. emelet 47. ajtószám) ingyen kaphatók.

A szabályszerűen kiállított, ivenkint 1 koronás m. kir. okmánybéllyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb f. évi október hó 9-iki déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál benyújtandók, vagy posta útján odaküldendők és a boríték ezen külfölddel látandó el: Ajánlat terpentin olajok szállítására 127717/902. számhoz.

Bnatpénzül az ajánlt árak egy évi értékének 5%-át készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban legkésőbb f. évi október hó 8-iki déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztárában letendő.

Bnatpénz nélküli vagy később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és a részletes módozatok betartása mellett állítatnak ki, nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1902. szeptember hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

127716/902. sz.

Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére 1903. évi január hó 1-étől 1903. évi december hó végeig lenolaj kencéből felmerülő szükségletének szállítását, mely egy évre mintegy 3000 méterhátszával van előirányozva, biztosítani kívánván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A szállításra vonatkozó részletes módozatok valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magy. kir. államvasutak igazgatósága anyag és leltárbeszerzési (A. III.) szakosztályánál (Budapest, VI. Andrassy-ut 73. sz. II. emelet, 7. ajtó sz.) ingyen kaphatók.

A szabályszerűen kiállított, ivenkint egy koronás magy. kir. okmánybéllyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb f. évi október hó 7-iki déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók, illetőleg posta útján oda küldendők és a boríték ezen külfölddel látandó el: Ajánlat lenolaj kenőccé szállítására 127716/902. számhoz.

Bnatpénzül az ajánlt kence egy évi értékének 5%-a készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban legkésőbb 1902. évi október hó 6-ika déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztárában letendő.

Bnatpénz nélküli vagy később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és a részletes módozatok betartása mellett állítatnak ki, nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1902. szeptember hóban.

Az igazgatóság.

(3.1)

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Legfinomabb

CSEMEGE

SZŐLŐ

kilója 40 fillér

kapható dr. Brájjer Lajosnál Uri-utca 3.

708-x.15